

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fô'a acêst'a va esî de dôue ori pe luna, pone la regulare; éra de a-ici in colo o data pe septemana, ca si pone acîlea: Marti sér'a. — Prenumeratiunile se primescu in tôte dîlele.

Pretinlu pentru Ostrungur'a: pre anu 6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi. pre unu triloniu 1 fi. 50 cr. éra pentru straietate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu triloniu 2 fi. in v. a.

Tôte sodieniele si banii de prenumeratiune sunt de a se tramite la Redactiunea diurnalului:
Aradu, strat'a Teleki, nrulu 27.

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de linia, si 30 cr. tace timbrale.
Unu exemplariu costa 15 cr. si se pôte capetâ in librari'a lui M. Klein jun d'in Aradu.

Unu picu de tragere de séma.

Pentru diplomatii nostri — fore diplôme — a sositu primavér'a; éra noi, nediplomati, — dér cu diplôme — cu numerulu urmatoriu intrâmu in triloniulu alu 2-le d'in 1879.

Amendôue sunt sesiunile actiunei.

Cei'a voru apucá de unde au lasatu, mergendu cu „elôre magyar!“ si „tengerre magyar!“ hàpt la Novi-bazar si pone la

Salonichi, la mare, — ca sà astringa slavii, spre a-i adaposti la sinulu imperatiei nóstre. Unguri fresce nu voru aflá pe a-colo, déra de picatu voru potè picá si acum.

Noi, ca supusi loiali si credintiosi aderinti la politic'a apucatiunale a statului germenu austriacu-ungurescu, inca vomu merge dupa ei, déra cu scopulu de a cautá pre romanii nostri, ce se afla pe a-colo resfirati; cà déca e verb'a de imultire, a-poi si romanii inai bine sà se imultiésca a-ici, de càtu sà remana pe a-colo perduti pr'entre bulgàrii omenimei.

Deci merinde de drumu si de traiu sà-mi dai natia: 1 fi. 50 cr. pe 3. lune.

Cum n'omu merge inainte?

Cum n'omu merge inainte
Noi, romanii vigurosi,
Candu dispunemu in presinte
De barbati asié zelosi?

Candu ori care se trudesce
Dupa capu-si iscusitu
Sà castige ce dorește
Pentru némulu seu iubitu.

Candu la ori ce adunare
Duoii cu duoii nu ne unimu,
Candu la ori si ce lucrare
In partide ne'mpartimu.

Candu pasindu unii la lupta
Cu vrasmasii nosti comuni,
Cei-a-lalti dechiara rupta
Legatur'a d'in strabuni,

Si se ducu sà s'alieze
Cu acei ce-su conjurati,
Sà ne stinga si striveze
De pe lume, d'in Carpati.

Candu unu popa, care are
Ce mancá si ce purtá,
Pentru ce-va aspirare
Fuge de la cas'a sa.

Candu avendu o preotime
Procopsita 'n siminariu
Si atât'a dascalime
Colo pe la celu Satmariu.

Si totu vedi, cà li resulta
Marsiviloru speculanti,
Sà prepare o insulta
De la frati la ai loru frati.

Candu cu ori ce ocaziune
Noi de noi ne totu certâmu,

Si respectulu de natiune
Nu ne face să cedăm . . .

Atunci cum n'omu merge iute
Inainte cu pasî mari,
Ca să fimu pe nesciute
De ce merge totu mai tari.

* * *

Cà-ci progresului de racu
Totu lucruri de-aceste-i placu.

Tibulu.

Anecdote.

Unu sasu si unu romanu se ducu intr'o nópte să fure nesce porci de la unu negutiatoriu mare. Romanulu, ca mai curajos, se duce si-i slobóde din cotetie, éra sasulu stà la panda. Dupa ce li succece furtulu càtu de bine, departandu-se de satu pr'in o padure se sfatuiescu: cum voru să-i imparta? Bine — dîse romanulu — càci eu candu i-am slobodîtu, pe cari am ganditu să fia ai mei, i-am insemnatu, càrligandu-li códele, éra pe cari ti i-am menitu Dtele li-am lasatu códele drepte. Fórte bine! — respune sasulu — Dér ciud'a lui, candu la demanétia vediú, cà toti porcii cei mai grasî sunt ai romanului, éra cei mai slabi ai lui.

Vecinulu popii d'in satulu X. furà purecelulu celu grasu alu popii, si facú d'in elu eeea ce se face d'in porci. Copilulu vecinului, jocandu-se pe strada, spune popii, cà elu a mancatu adi càrnati. „De unde?” — intrebà pop'a. — D'in porcelulu DTele. V'am prinsu, cugetà pop'a si, dandu unu banu copilului, i dice: „Mai spune-i asfè càndu-ti voi dice eu să spuni?” Mai — respune copilulu. — Vecinulu, audindu pr'in gardu cele petrecute, chiamà copilulu si-lu invetià, cà mai intrebandu-lu pop'a să spuna cà: Intr'o séra candu orá tatuc'a dusu de a-casa a venitu pop'a la mamuc'a, dér' venindu tatuc'a a-casa, a prinsu pe pop'a si l'a batutu bine.

In Dominec'a venitória ia pop'a copilulu vecinului cu sine si 'lu duce la baserica. Dupa ce ispravesce tóte trebile, tiene pop'a, o cuventare infocata, sbiciuindu pecatele precum: furtulu, adulteriulu, sel. si esprimandu-si profund'a dorere, cà si pr'in satulu densului se intempla de acele; spre ilustrare a-poi lasa să urmeze marturisirea copilului. Copilulu incepe a spune: *Pop'a a venitu intr'o séra la mamuc'a, candu tatuc'a nu erá a-casa, si venindu tatuc'a a prinsu pre pop'a si l'a batutu bine* — Tablou!

— Ce-ti face fét'a Dle? sciu cà va fi mare, unde ai crescutu-o?

— Unde să o crescu? a-casa; da să vedi càtu e de lunga!

— Cum, cum, d'a-poi n'ai datu-o la crescere? Dupa spiritulu tempului, vedi cà tóta lumea invétia; cu atátu mai vertosu fetele trebuie să scie: fortepianu, frantuzesce, germanesce, italianesce, cu unu cuventu să posíeda mai multe limbi, déca vrei s'a fia muiere de frunte.

— Vai de mine si de mine! da lasa-me domnule, cà muierea mea posíede numai o limba si totu nu potu invinge cu ea, d'a-poi de ar posíede mai multe? Eu nu vreu să nefericescu pre nime.

La o mare serbatóre pop'a d'in satulu Z. spune ómeniloru in baserica, cà, fiindu mare serbatórea, trebuie să faca inchinatiuni cu totii. Sà faca déra fia-care cum va face elu; saruta icónele, crucile, usile altariului sel. Ómenii urinéza popii. Pe urma se dà pop'a să afume cu chedelniti'a pr'in baserica, se inchina, face cruci, — ómenii inca casî elu. Déra mai a-poi cum facea pop'a cu chedelniti'a, avendu Santia sa nesce cisme mari, unu carbune sare d'in chedelnitia in turéculu cisnei. Pop'a sentiendu cà-lu arde, scapara d'in petioru, ómenii inca scapara; nu merge, totu mai tare lu arde; atunci pop'a dà chedelniti'a crásnicului si să pune in capu cu petiórele in susu să-i pice càrbuneele. Toti ómenii se punu in capu si, redicandu petiórele in susu, batu d'in pinteni. Atunci veni unu tieganu, care nu mai fusese pone atunci la baserica, si, vediendu-i, fugi éra in 'a-poi. Intalnindu-se in drumu cu unu omu, acest'a-lu intrebà: pe unde 'su cu slujb'a, mà tiegane?! *Acum'a batu in pinteni!* — respune tieganulu. —

Nunt'a lui Ionu Man-óle.

— Poemu tragico-comicu. —

D'in buni parinti, cu stare,
Nascutu Ioanu Man-óle,
De micu pon'a fostu mare
Amblat'a totu prin scóle,
In càtu acum la fine
Si pèrulu de pe capu
Pícatu i-a totu bine,
De cugeti cà-i unu napu.

*

Sà nu ganditi, cà dóra
De multa 'nvetiatura,
Ce Ionu — care se' nsóra —
Bagà peste mesura,
Ci mundr'a-i gamalia
De-aceea i-a sterpitu,
Cà-ci d'in copilaria
Pomadea n'a lipsitu.

Oleiuri, vix, sapóne,
Oglindi, perii, albele,
Parfumuri de salóne,
Diverse rumenele,
Si alte mai micutie
Au fostu idolii lui, —
De pravuri si sticlutie
Neci vreu să vi mai spuiu.

Destulu c'acum se 'nsóra,
Cà-ci si-a aflatu mirésa;
O mundra domnisóra
Cu stare si cu casa,
Neci n'a venitu elu cale
De trei dile pe caru,
Sà cheltuie parale
Pe pufu si insedaru.

Din Zarg'a de sub munte
Sà vini pone 'n Feleacu,
Ti-trebe cai de frunte
Si bani barem unu sacu;

Aceste ori la cine,
Cu-atât'a mai vertosu
Lui Ionu, care, scimu bine,
Cu multu e mai falosu.

De cale ca de cale,
Dér cum o sà se duca
Din Clusiu togmai din vale
La dealu cu cai cu suca?
Cà-ci déca d'in templare
Pe cale s'ar opri,
Cà-e semnu séu aretare
Indat' ar socoti.

(Se va urmá.)

Literaru.

De candu coditiile sî cornitiile s'au introdusu sî pr'in tiér'a nóstra, suntemu espusi a priimi sî scrisori de acestea:

Opcincile dgin pcelie dge dgibol ce tîn mai mult ca héli dgin pcelie dge giunc. Când i cina pe câmpcie dgiabdgie ce mnisci dgintron loc intr'altu. Lapce dulce in eigaitia se cierbe mai dge graba dge càt in óla. Pintru noi câmpceni ar trebui se mai inventéze foniceisici dgin Sibgii niesce codgitie si cornitie ca se pucem scrie si pe ce care consuna cu niemiésicul **ch** dgin ich, durch, Storch etc.; asemenea pe **ni** dgin cornitie etc. care corespunde ungurescului **ny**. tot asia pentru **l** dgin pcelie etc. care corespunde ungurescului **ly**. Mai dge parce se nie spuie, cum se scriem pe **vin** (a merge) spre deosebire dge vin (beutura), si **mare** adverbu dge **mare** unde sunt peaci etc. etc.

Unu câmpcian dgyin Ardgial.*)

Cuventulu unui egoistu.

Se povestiá lui X., cà unu zidaru, tata a 5. copii, cadiuse de pe o casa sî morise pe locu.

X. scóte unu strigátu de spaima.

— De siguru, cà te gandesci la sorman'a familia? fù intrebatu elu.

— Nu! me ingrozescu numai candu me gandescu, cà asi fí potutu sà trecu pe de desuptu tocmai candu a cadiutu.

Deslegarea

ghiciturei d'in nrulu 3. este:

tat'a copilului: *Ioane de Misiciu* avocatul in Temisótor'a sî deputatu in sinodulu eparhiale;

éra nationalitatea: *romana*.

Deslegári esacte nu mi s'au tramisu, siguru, cà ci premiulu a fostu pucínu.

Urmandu astfelu, vomu avé romani cu nume de *Tuhutum, Taksony, Kont, Atila, Bendeguz*, scl. Avisu profesoriloru de limb'a, literatur'a sî istori'a romana!

*) N'am dispusu in tipografia de caracterele coditisoru, cà sà fu potutu comunica acestu articlu-modelu sî mai fidelu. Dér inchipuiesca sî le on. lectori in minte.
Red.

Gur'a tierei.

(§.) *Segedinulu érasî este inundatu,*
mai inainte fuse de ape, acum e de — bani.

(§.) Astufeliu nu e mirare, cà unii d'in locuitorii Seghedinului, sî altucum sumeti d'in fire, devenira pretentiosî pone la nebunia. Éta unu esemplu: unu domnu d'in Ving'a sî-alesese o familia de acést'a refugiata.

— Veniti la míne, — li díse, — cà, d'in dragostea catra de a-própele, voiu sè ve provedu cu tóte cele trebuintóse.

— Ei, bine, dér preste acea ce ni mai platesci?! . . .

— Ce sà vi mai platescu? vi dau de mancatu, de beutu, cortelu sî de incaldítu, tóte aceste gratisu.

— Asîè; numai pentru mancare nu mergemu! — li fusese respunsulu arogante.

Sî de atunci pre acelu dnu d'in Ving'a, altcum magiaru de vitia, neci cu funea nu-lumai poti prinde, ca sà mai dee ce-va in ajutoriulu necorocitloru d'in Seghedinu.

Mangàieri seci.

— „Magyarország nem volt, hanem lesz!“
— „Szeged nem volt, de fényes lesz!“

Poesii poporale

d'in corturi tiganesci.

— Calesc de Chent'a. —

I.

Avea dad'a ce avea,
Avea pe dracu', sà-lu iea,
Avea dad'a o caciula,
O caciula mormodolu, —
Diumetate capu' golu.

Avea dad'a ce avea,
Avea pe dracu', sà-lu iea,
Avea dad'a-o épa alba
Sî mori mancandu la iérba

Avea dad'a ce avea
Avea pe dracu', sà-lu iea,
Avea dad'a-o épa sura
Sî mori cu iérb'a-n gura

Avea dad'a ce avea
Avea pe dracu', sà-lu iea,
Avea dad'a-unu calu betranu
Sî-a moritu mancandu la fenu

II.

Toti tiganii facu carbuni,
Déra dad'a neci unu cuniu.
Toti tiganii taia lemne,
Déra dad'a n'are vreme.
Toti tiganii facu topóre.
Dér dad'a trage sà móra!

III.

Unde jóca unu tiganu
Par'-cà jóca-unu capitanu!
Unde jóca unu romanu
Ca o boghía de fenu.*)

Unu anunciu escentricu.

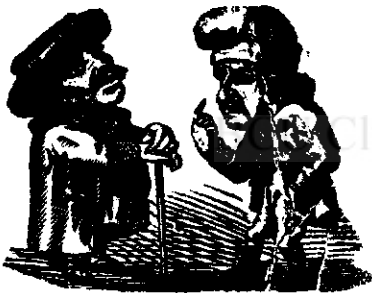
Se citește in „Journal de Boston:“

„Miss A. R. de la Louisville, voindu să mērga la bāile de la Stratog'a, dorește să-si procure unu gentleman, care s'o insociēsa și să-i serve de cavaleru, in tempu de 6. septemani. I trebue unulu teneru, bine facutu, cu o educatiune literaria și artistica deseversita, cu maniera distinsa, cu tactu și bune dispositii, — neci unu cuventu de politica. — Déca ii va placē, ea nu se va opune să-i faca și curte, dér fore multe desi-ertatiuni; altminte ar fi imediatu concediatu. Tempulu precum si ostenele ce-si va dá voru fi bine retribuite.

Posta restante, la Sousville. Adres'a: A. R.“

Nu se scie: déca fericitul de care e vorb'a va fi avutu a face cu vre o Vinere (Venus), séu si-a fi plansu amarulu cu vre o cotorontia de datu anticu.

Tand'a si Manda.

T. Ce bine e, mǎi frate, de Moldov'a, cǎ s'a unitu cu Munteni'a?

M. Cǎ-ci?

T. Cǎ-ci acum si dupa emanciparea evreiloru totu va mai face o parte d'in Romani'a.

M. Ei si de nu s'ar fi fostu unitu?

T. Atunci deveniǎ siguru o Nóua Palestina, dér ea sorman'a, romanésca nu mai erǎ.

Ghicitura numerica.

Deslegarea va urmǎ in numerulu urmatoriu. D'ntre cei ce o voru deslegǎ bine unulu, trasu pr'in sǎrte, va fi premiatu cu unu taleru de argintu, austriacu, in valǎre de 1. fiorinu in v. a.

1. 8. 3. 2. —, numai sǎ ai ce!

7. 6. 5. 4. Fore ce ciarlatanii ar perǎ de fǎme.

3. 5. 2. 7. 4. O metropola de a slaviloru septemtrionali, unde se scie mai bine tienē la resistenti'a politica.

5. 6. 7. 2. Unde se manca, be, si se dantiuesce gratuitu si ad majorem Dei gloriam!

3. 4. 1. 2. O baba pretinsa santa.

*) Ce draci, dér noi, romanii, si la tiganii sǎ fimu de ocara! . . .
A-poi de, ciufulu ciufulesce lumea. Red.

1. 2. 5. Barbatulu losei de via si mai si a altoru plante.

8. 6. 7. 6. 5. Unu feliu de proroecu mintiuosus.

1. 6. 3. 6. Capar'a amorului.

3. 6. 5. 6. Contrastulu lutosului.

2. 3. 8. De care se afla acum in Ungari'a cu imbelsingare, si mai alesu pr'ntre unguri.

4. 6. 5. 6. De care fǎrte pucinu se afla in Ungari'a.

5. 2. 5. 6. „*Raru* acum este in Europ'a tǎta.“

1. 4. 5. 2. Isvorulu luminei.

2. 5. 8. 1. 6. Unu feliu de omu, la care draculu e albu.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. Unu personagiu d'in mitologi'a poporuuil romǎnu.

De pe la cas'a satului.

Dlui *Dem. Must'a* in S. — La tempulu seu de a-ici ti se a tramisu nrulu 4; acum a dǎu'a óra.

Lui „*Chent'a*“ in L. Precum vedi au convenitu. Plēca a continuǎ, cǎ tiganii au multu spiritu. Cǎtu mai stai in L.? Candu vei veni la Aradu, poftesce a me cercetǎ.

Dlui S. S. medicu in R. v. Abonamentulu priimitu, inregistratu, éra diurnalulu ti s'a tramisu. CREDU, cǎ de atunci l'ai si priimitu.

Dlui V. Ch. F. in *Clusiu*: septeman'a trecuta ti s'a tramisu de la redactiunea diurnalului pr'in mandatu postale 10 fi dreptu remuneratia. Priimitu-si?

Dlui X. Y. in Z. Da, traiesce. Multiamu pentru interesare. „*Ce avemu?*“ si „*Tisztelt G. barátom*“ in nrulu viitoriu. Resalutǎri.

Dlui G. T. in *Varadi'a*: ti-am respunsu pr'in epistolǎ. Abonamentulu de fi, 3. tocmǎi acum ila primii.

Dlui P. F. in *Zamu*: ti-am tramisu si nrulu 1. si te-am insemnatu in registrulu abonentiloru pe 1/2 anu, precum ai doritu.

Dlui I. G. in B. C. Ti poftescu reinsanetosiare, si a-poi inchiaierea cǎtu mai scurta si cǎtu mai grabnicu, cǎ sǎ nu-ti remana oper'a ciunta.

Despre *pop'a d'in Secu-cu-sitiu* a mai sositu, ce-va sub iscalitur'a lui *Stefanu Barbosu*. *Stefanu Barbosu* inse a fostu la redactiune si s'a dechi-aratu, cǎ nu elu este autoriulu articuiloru, ci cine-va abusēza de numele lui. Dreptu aceea pone ce autoriulu nu se va descoperi, nu voiu mǎi reflectǎ la scrierile lui.

Tutoru lectoriloru mei: li poftescu d'in anima romanésca serbatori fericite!

PUBLICATIUNI TACSABILI.

2.

6-4.

Negutiatori'a

la

„*mǎfi'a négra*“

ca locu

FRANCISCU si EDUARDU TONES

d'in Aradu, in piat'a principale,

si-recomenda stabilementulu ei bine aprovisionatu cu d' al'de droguele, bacanii, specerii, articuli de coloratu, farine de vapǎre, sementie pentru economii si gradine, papire si feliu de feliu de alte recuisite de scrisu si cu ape minerali totu de-a-un'a prǎspete.

Tǎte aceste cu pretiurile cele mai eftine.

Comandele d'in provincii le efectuēza la momentu pr'in posta, punendu in contu dupa fia-care statiune numai portulu de cruceri 33. la o greutate de 5 chilo.

Proprietariu, editoriu si redactoru respundietoriu: **Mircea V. Stanescu.**

Cu tipariulu lui *Stefanu Gyulai* in Aradu.

Spec. D. Franciscu Hoffu Longinu avocat
Oradea